

Šľachtiteľský program plemena assaf

Úvod šľachtiteľského programu

Šľachtiteľský program a šľachtenie plemena assaf vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákomom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootechnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Tento šľachtiteľský program je zároveň vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“). Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre ovce chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobou stanovenými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je súbor systematických opatrení a zámerov, vrátane zaznamenávania údajov, selekcie, plemenitby a výmeny plemenných zvierat a ich zárodočných produktov, ktoré boli navrhnuté a realizované s cieľom zachovať alebo posilniť želané fenotypové a genotypové znaky a vlastnosti v rámci cieľovej chovnej populácie. Na základe tohto šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ predmetného plemena. Chovný cieľ sa stanovuje prostredníctvom chovateľských metód, ktoré sú definované pri hodnotení kontroly úžitkovosti.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal

nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Plemeno assaf (ďalej len „AF“) bolo vyšľachtené v Izraeli, a to syntézou krížencov s 37,5 % podielom východofrízskej ovce a 62,5 % podielom plemena awassi. Je charakterizované veľkým telovým rámcom, s hmotnosťou baranov v dospelosti 120 kg a bahníc 70 kg. Farba tela a rúna je väčšinou biela, ale občas sa objavia hnedé alebo čierne škvrny. Má dlhé ovisnuté uši. Chvost je stredne tučný (semi fat tail), zdedený po awassi. Vlna je polohrubá, dlhá, bez výrazného oblúčkovania. Bahnice sú bezrohé, ale u baranov sa rohy občas vyskytujú.

Úžitkové vlastnosti

Plemeno je v Izraeli charakterizované ako mäsovo-mliekové. Priemerná mlieková úžitkovosť je 300 – 400 kg za laktáciu. Najlepšie bahnice dosahujú cez 500 litrov. Obsah bielkovín v mlieku je 5,1 – 5,7 %. Vemená bahníc majú pravidelný polgulovitý tvar, sú nápadne veľké, vhodné na strojové dojenie. Jahňatá dosahujú priemerný denný prírastok (ďalej len „PDP“) 330 g pri odchove pod bahnicami, ale aj pri mliečnom odchove pomocou mliečnych kŕmnych zmesí. Neskôr dosahujú prírastky 350 – 450 g za deň a porážkovú hmotnosť dosiahnu v 4. - 5. mesiaci (ťažké jahňatá). Plodnosť bahníc je 160 – 180 %. Ročná striž vlny je okolo 3 kg. Ovce plemena AF sú veľmi vhodné pre intenzívnejšie systémy chovu a bahnenie 3 krát za dva roky.

Postup šľachtenia plemena

Základnou formou šľachtenia bude čistokrvná plemenitba so zámerom, aby parametre úžitkovosti u nás chovaných oviec plemena AF sa čo najrýchlejšie približovali a vyrovnali parametrom ktoré sú uvádzané v plemennom štandarde. Šľachtenie je založené na výbere geneticky najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce bude aj naďalej kontrola úžitkovosti, kde sa sledujú a hodnotia ukazovatele: plodnosť (veľkosť vrhu), intenzita rastu jahniat vo veku 40 – 70 dni, vlna (sortiment a charakter), mlieková úžitkovosť a exteriér. Získané dáta sa v budúcnosti pri dostatočne početnej populácii využijú na výpočet odhadu plemenných hodnôt metódou BLUP Animal Model, ktorá umožní korekciu systematických vplyvov prostredia a využije informácie o všetkých príbuzných jedincov v rodokmeni, čím sa výrazne zvýši presnosť a spoľahlivosť odhadu.

Rýchlejší genetický pokrok predpokladá vyššiu intenzitu selekcie. Genetický vývoj populácie je týmto spôsobom zabezpečovaný hlavne výberom plemenných baranov. Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku chová len krátke časové obdobie je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v krajine pôvodu, alebo v krajinách do ktorých bolo plemeno importované. Pri výbere plemenníkov treba dodržiavať zásadu, aby kvalita importovaných zvierat bola minimálne na takej úrovni akú mali prvé dovezené zvieratá. Treba tiež dodržiavať zásady zakotvené v programe eradikácie scrapie a vyberať iba jedincov vyhovujúcich genotypov s alelami ARR.

Plemenný štandard a chovný cieľ plemena assaf chovaného v SR

Hlavné ukazovatele:

Ukazovateľ		assaf
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Veľký telesný rámec, typické dlhé a ovisnuté uši, stredne tučný chvost. • Vlna je polohrubá, sortimentov CD – DE. • Bahnice sú bezrohé, u baranov sú rohy prípustné.
	<i>Plemenný štandard</i>	Plemeno s kombinovanou úžitkovosťou, s dlhým plodným obdobím (polyestrické plemeno) vhodné pre produkciu mlieka jatočných jahniat a intenzívnu reprodukciu.
Úžitkové zameranie	<i>Chovný cieľ</i>	Prioritné zameranie: produkcia mlieka, jatočných jahniat a produkcia plemenných baranov.
	<i>Plemenný štandard</i>	70 kg
Hmotnosť bahnic	<i>Chovný cieľ</i>	85 kg
	<i>Plemenný štandard</i>	100 kg
Hmotnosť plemenných baranov	<i>Chovný cieľ</i>	120 kg
	<i>Plemenný štandard</i>	55 kg
*Hmotnosť jariek	<i>Plemenný štandard</i>	70 kg
**Hmotnosť aukčných baranov	<i>Chovný cieľ</i>	85 kg
	<i>Plemenný štandard</i>	0,270 kg
PDP jahniat do odstavu – jahničky	<i>Chovný cieľ</i>	0,300 kg
	<i>Plemenný štandard</i>	0,300 kg
PDP jahniat do odstavu – baránky	<i>Chovný cieľ</i>	0,360 kg
	<i>Plemenný štandard</i>	200 kg
Produkcia mlieka za dojnú periódu	<i>Chovný cieľ</i>	240 kg
	<i>Plemenný štandard</i>	35 – 37,0 µm sortiment C –D
Jemnosť vlny	<i>Plemenný štandard</i>	160 %
	<i>Chovný cieľ</i>	180%
Plodnosť na obahnenú ovcu	<i>Plemenný štandard</i>	
	<i>Chovný cieľ</i>	

*hmotnosť jahničiek do 1 roka musí byť minimálne 2/3 živej hmotnosti bahnic

**uvádzaná hmotnosť sa týka baranov vo veku nad 1 rok, do 1 roka musí mať baran minimálne 2/3 živej hmotnosti aukčného barana